

Vergaderjaar 2019–2020

30 950

Rassendiscriminatie

Nr. 181

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN
KONINKRIJKSRELATIES**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 november 2019

Tijdens het algemeen overleg over het onderwerp discriminatie op 14 februari 2019 heeft de heer Krol (50PLUS) gevraagd om onderzoek naar het mechanisme achter veel voorkomende leeftijdsdiscriminatie. Ik heb hem toegezegd eerst te zullen kijken naar onderzoek dat al gedaan wordt naar de mechanismen achter leeftijdsdiscriminatie en, als ik constateer dat er nog een leemte bestaat, te kijken of aanvullend onderzoek meer inzicht kan geven en suggesties kan opleveren voor beleidsreacties.¹ Met deze brief stel ik u graag op de hoogte van de uitkomsten van mijn inventarisatie.

Onderzoeken naar mechanismen achter leeftijdsdiscriminatie –
arbeidsmarkt

- *Literatuuronderzoek. De juiste persoon op de juiste plaats, de rol van stereotypering bij de toegang tot de arbeidsmarkt, College voor de rechten van de mens, juli 2013²*

In dit onderzoek wordt onder meer ingegaan op verschillende mechanismen achter leeftijdsdiscriminatie bij de toegang tot de

¹ Kamerstuk 30 950, nr. 162, p. 23.

² Te raadplegen op <https://www.mensenrechten.nl/publicatie/18402>.

arbeidsmarkt, inclusief verwijzingen naar meerdere publicaties over dit onderwerp.³

- *Werkende perspectieven voor oudere werknemers, De aantrekkelijkheid van oudere werknemers volgens werkgevers; een economische en arbeidspsychologische benadering, SEO Economisch onderzoek, april 2016*⁴

In dit onderzoek is vanuit het perspectief van de werkgever de relatieve arbeidsmarktpositie van ouderen onderzocht en ligt de focus op de aannemebare van oudere werkzoekenden en economische en arbeidspsychologische factoren die deze kans beïnvloeden.

Onderzoeken naar mechanismen achter leeftijdsdiscriminatie – overige terreinen

- *Contemporary Perspectives on Ageism, Liat Ayalon, Clemens Tesch-Römer (editors), 2018 Springer*⁵

Deze omvangrijke internationale publicatie gaat in op de oorsprong, de verschijningsvormen en de gevolgen van vooroordelen en stereotypen rond leeftijd («ageism»).

- *Understanding Age Stereotypes and Ageism, in: Understanding the Psychology of Diversity, B. Evan Blaine, K.J. McClure Brenchley, 2018*⁶
Deze publicatie gaat in op stereotypen rond leeftijd en leeftijdsdiscriminatie en verwijst hierbij naar vele andere publicaties over dit onderwerp.

Over «ageism», de werking van stereotypen en vooroordelen op grond van leeftijd zijn vele andere (internationale) publicaties verschenen en beschikbaar.

«*Social gerontology*» is een onderdeel van de gerontologie dat zich richt op de sociale aspecten van ouder worden. Ook in deze literatuur is informatie te vinden over de mechanismen achter leeftijdsdiscriminatie, bijvoorbeeld in:

- Beelden van ouderen lijdend of leidend?, M.J. Schuurmans, Tijdschrift voor Gerontologie en Geriatrie 2018⁷
- *We will be different! Ageism and the Temporal Construction of Old age, H. Jönson, Gerontologist 2012, 53 no. 2*⁸

Ik concludeer uit deze inventarisatie dat er een relevant (internationaal) aanbod is van onderzoeken naar mechanismen achter leeftijdsdiscriminatie, met name op het terrein van de arbeid maar ook daarbuiten.

³ Brewer, M.B., Dull, V., Lui, L. (1981). Perceptions of the elderly: Stereotypes as prototypes, *Journal of Personality and Social Psychology*, 41 (4), 656–670, Chiu, W.C., Chan, A.W., Snape, E., Redman, T. (2001). Age stereotypes and discriminatory attitudes towards older workers: An East-West comparison. *Human relations*, 54 (5), 629–661, Dalen, V.H., van, Henkens, C.J.I.M., Schippers, J. (2006). Beelden van de productiviteit van ouderen bij werkgevers en werknemers. *Tijdschrift voor arbeidsvraagstukken*, 25 (1), 6–19, Karpinska, K., Henkens, K., Schippers, J. (2011). The recruitment of early retirees: a vignette study of the factors that affect managers' decisions. *Ageing and Society*, 31 (4), 570–589, Nauta, A., De Bruin, M.D., Cremer, R. (2004). De mythe doorbroken. Gezondheid en inzetbaarheid oudere werknemers. Hoofddorp: TNO Arbeid, North, M.S., Fiske, S.T. (2012). An Inconvenienced Youth? Ageism and its Potential Intergenerational Roots. *Psychological Bulletin*, 138 (5), 982–997, Verbaarschot, M., Brands, D. (2011). Leeftijd maakt verschil. Rijswijk: Expertise Centrum LEEftijd, Vos, F.S.M., El Marini, S. (2007). Hoe kunnen beelden van oudere werknemers veranderd worden. Een literatuurstudie en projectenreview. Hoofddorp: TNO kwaliteit van leven.

⁴ Te raadplegen op [http://www.seo.nl/uploads/media/2016-](http://www.seo.nl/uploads/media/2016-26_Werkende_perspectieven_voor_oudere_werknemers_02.pdf)

⁵ Te raadplegen op <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-3-319-73820-8.pdf>.

⁶ Te raadplegen op https://www.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/50361_ch_9.pdf.

⁷ Te raadplegen op <https://link.springer.com/article/10.1007/s12439-018-0250-z>.

⁸ Te raadplegen op <https://academic.oup.com/gerontologist/article/53/2/198/559791>.

Daarnaast wordt er veel onderzoek gedaan naar de omvang en de effecten van leeftijdsdiscriminatie, zoals het onderzoek naar ervaren discriminatie van het SCP⁹ en het onderzoek naar de effecten van leeftijdsdiscriminatie in vacatureteksten van het College voor de rechten van de mens.¹⁰ Het SCP heeft in het rapport «Arbeidsmarkt in kaart, werkgevers 2017»¹¹ in een hoofdstuk aandacht geschonken aan de opvattingen van werkgevers over oudere werknemers. In het rapport «Verschil in Nederland»¹² gaat het SCP in op de ervaren belangentegenstellingen tussen jong en oud. Ik heb bij het SCP geïnformeerd naar hun bestaande en aankomende werkprogramma (looptijd t/m 2020). Hierin wordt geen concrete aandacht besteed aan de mechanismen achter leeftijdsdiscriminatie. Ik zal het SCP benaderen met de suggestie om hier in de toekomst specifiekere aandacht aan te besteden.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops

⁹ «Ervaren discriminatie in Nederland», 24 januari 2014, SCP (wordt in 2019 herhaald). Te raadplegen op https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2014/Ervaren_discriminatie_in_Nederland.

¹⁰ «Leeftijdsdiscriminatie in vacatureteksten», juli 2018, College voor de rechten van de mens. Te raadplegen op <https://www.mensenrechten.nl/nl/publicatie/38645>.

¹¹ Te raadplegen op https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2017/Arbeidsmarkt_in_kaart_werkgevers_2017. Op 9 oktober 2019 verscheen het vervolg, «Arbeidsmarkt in kaart: werkgevers editie 2». Te raadplegen op https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2019/Arbeidsmarkt_in_kaart_werkgevers_editie_2.

¹² Te raadplegen op https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2014/Verschil_in_Nederland.